

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea
unor hotărâri ale Guvernului
(cadrul normativ conex Legii nr. 138/2024)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (cadrul normativ conex Legii nr. 138/2024) a fost elaborat de Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Prezentul proiect a fost elaborat în temeiul art. 8 alin. (3) din Legea nr. 138/2024 pentru modificarea unor acte normative (unele aspecte privind profesiile juridice conexe), (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 278-281, art. 411).

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Prin promovarea acestui proiect se urmărește asigurarea coerenței între cadrul legal primar și reglementările secundare. Ca urmare a adoptării Legii nr. 138/2024 pentru modificarea unor acte normative (unele aspecte privind profesiile juridice conexe), pentru a asigura implementarea prevederilor acesteia, este necesară uniformizarea cadrului normativ, inclusiv modificarea prevederilor contradictorii, apărute în:

- Hotărârea Guvernului nr. 241/2006 cu privire la aprobarea Nomenclatorului lucrărilor efectuate și serviciilor prestate, contra plată, de Ministerul Justiției și instituțiile subordonate ale acestuia și de instanțele judecătorești și tarifelor la acestea, precum și a regulamentelor privind modul și direcțiile de utilizare a mijloacelor speciale;
- Hotărârea Guvernului nr. 868/2016 privind aprobarea Regulamentului de activitate a Comisiei de atestare și disciplină a interpreților și traducătorilor autorizați;
- Hotărârea Guvernului nr. 1411/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari, Regulamentului privind condițiile de desfășurare și promovare a examenului de calificare pentru atribuirea calității de expert judiciar și a modelului licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar;
- Hotărârea Guvernului nr. 117/2017 entru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de eliberare, suspendare și retragere a autorizației interpretului și/sau traducătorului în sectorul justiției și a Regulamentului cu privire la cerințele referitoare la instruirea continuă a interpretului

și/sau traducătorului autorizat în sectorul justiției.

Referitor la alte profesii juridice (avocați, notari, mediatori, executorii judecătorești, administratori autorizați), menționăm că cadrul normativ subordonat legii este constituit din ordine ale ministrului justiției sau, după caz, din actele organelor profesionale. Drept urmare, prevederile care țin de domeniile menționate vor fi ajustate prin alte proiecte de acte normative.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Intervențiile în cele 4 hotărâri menționate mai sus, care reglementează modul de organizare și administrare a profesiilor conexe sistemului justiției, urmăresc atingerea următoarelor **obiective**:

1. uniformizarea prevederilor privind procedura de eliberare a actelor ce confirmă statutul liber-profesioniștilor;
2. ajustarea cadrului normativ conex privind remunerarea membrilor comisiilor profesionale.

Reieșind din faptul că promovarea prezentului proiect reprezintă o continuitate a reformelor promovate prin Legea nr. 138/2024, se propun următoarele ajustări ale cadrului normativ subordonat legii:

I. Revizuirea procedurii de eliberare a actelor ce investeste persoana cu dreptul de a exercita o profesie juridică (licență, autorizație) se impune pentru uniformizarea modului de eliberare actelor menționate, a termenilor pentru solicitarea și eliberarea acestora, precum și a costurilor pentru serviciile prestate de minister.

În context, prin intermediul proiectului, se propune și modificarea anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 241/2006, care reglementează serviciile prestate, contra plată, de Direcția Profesii și Servicii Juridice din cadrul aparatului central al Ministerului Justiției.

În tabelul I din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 241/2006 se propune stabilirea valorii taxei de 450 lei pentru:

- Eliberarea autorizația pentru activitatea de administrator autorizat;
- Eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar în cadrul unui birou de expertiză judiciară;
- Eliberarea anexei la licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar.

Instituirea tarifelor de 450,00 lei pentru eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar și 450,00 lei pentru eliberarea anexei la licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar se reglementează în scopul echilibrării și excluderii tratamentului diferențiat între reprezentanții profesiilor conexe justiției. Atragem atenția, că anexa la licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar este un atribut esențial al licenței, or, aceasta este unicul document care denotă calificarea expertului în specialitatea în care acesta a fost calificat. Totodată, având în vedere că expertul deține doar o singură licență, iar anexe la aceasta pot fi mai multe, în funcție de specialitatea în care acesta a fost calificat,

ipotetic fiind percepută ca o nouă accedere în profesie, se propune același tarif și pentru eliberarea anexelor la licența de expert judiciar, atât pentru experții judiciari angajați într-o instituție publică de expertiză judiciară, cât și pentru cei care activează în cadrul biroului de expertiză judiciară. Doar în cazul licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar sunt eliberați de plata acesteia experții judiciari din cadrul instituțiilor publice de expertiză judiciară, ceea ce este în conformitate cu prevederile Legii 138/2024.

În conformitate cu prevederile art. 18 din Legea nr. 161/2014 cu privire la administratorii autorizați (în redacția Legii 138/2024), **autorizația pentru activitatea de administrator** se eliberează la cererea solicitantului, depusă la Ministerul Justiției în cel mult 30 de zile de la emiterea deciziei Comisiei de autorizare și disciplină cu privire la promovarea examenului de calificare în profesia de administrator. Ministerul Justiției eliberează autorizația pentru activitatea de administrator în termen de 15 zile de la data depunerii cererii, dacă solicitantul întrunește cerințele prevăzute la art. 12. Prin urmare, în prezentul proiect al hotărârii de Guvern se impune stabilirea mărimii taxei pentru eliberarea autorizației pentru activitatea de administrator autorizat în valoare de 450,00 lei, similar celorlalte profesii conexe justiției.

Cu referire la termenul pentru solicitarea și eliberarea autorizației de către persoana care dorește să activeze în calitate de interpret și/sau traducător se prevede în prezentul proiect că aceasta se va elibera **în termen de 15 zile de la data depunerii cererii, dacă solicitantul întrunește condițiile prevăzute la art. 5 din Legea nr. 264/2008**. Cererea de eliberare a autorizației se depune de candidații care au promovat examenul în cel mult 30 zile de la data publicării rezultatelor examenului. La cererea de eliberare a autorizației se anexează dovada achitării plății stabilite la art. 13 alin. (4) din Legea nr. 264-XVI din 11 decembrie 2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției. Prin urmare **termenul de 30 zile lucrătoare** stabilit la pct. 7 din Regulamentul cu privire la modul de eliberare, suspendare și retragere a autorizației interpretului și/sau traducătorului în sectorul justiției, aprobat prin anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 117/2017, a fost substituit cu **termenul de 15 zile de la data depunerii cererii** de eliberare a autorizației pentru activitatea în calitate de interpret și/sau traducător.

II. Un rol important în domeniul administrării și controlului profesiilor conexe justiției îl au comisiile de admitere, de evaluare, de disciplină a profesiilor conexe justiției (comisiile profesionale). Modalitatea de remunerare a membrilor comisiilor profesionale a fost uniformizată prin Legea 138/2024.

Or, modalitatea remunerării de până la adoptarea legii menționate era neuniformă și inechitabilă, atât în raport cu volumul și complexitatea lucrului, cât și cu practica de remunerare dintre comisii.

Prin urmare, se propune aducerea în concordanță a prevederilor din hotărârile Guvernului privind remunerarea membrilor comisiilor profesionale cu prevederile legii sus menționate, cu o **indemnizație echivalentă cu a zecea parte (1/10) din**

salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției din bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună.

Adoptarea proiectului hotărârii de Guvern va contribui la buna implementare în practică a noului mecanism de remunerare a membrilor comisiilor profesionale, va diminua factorii de risc de corupție în cadrul comisiilor profesionale, va facilita atragerea profesioniștilor în domeniu, devenind mai atractivă calitatea de membru în comisiile profesionale, inclusiv va determina constituirea comisiilor profesionale și va spori randamentul activității acestora.

Promovarea prezentului proiect va asigura funcționalitatea comisiilor profesionale și, anume a Comisiei de atestare și disciplină, care are atribuția de atestare a interpreților și traducătorilor autorizați, respectiv de tragere la răspundere disciplinară, sau în cazul Comisiei de calificare și evaluare a experților judiciari - de admitere a experților judiciari în profesie și de evaluare a activității acestora la anumite intervale periodice.

În context, se propune expunerea în redacție nouă a pct. 2 din Regulamentul de activitate a Comisiei de atestare și disciplină a interpreților și traducătorilor autorizați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 868/2016.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu este aplicabil

4. Analiza impactului de reglementare

Nu este aplicabil

4.1. Impactul asupra sectorului public

Adoptarea proiectului hotărârii de Guvern va contribui, inclusiv, la diminuarea factorilor de risc de corupție în cadrul comisiilor profesionale, va facilita atragerea profesioniștilor în domeniu, în calitate de membri în comisiile profesionale și se va evita tergiversarea constituirii comisiilor profesionale din motivul lipsei candidaților la concursurile pentru funcția de membru în cadrul acestor comisii. Or, lipsa unei remunerații corespunzătoare și echitabile pentru lucrul realizat în cadrul comisiilor profesionale determină existența unor factori substanțiali de risc de corupție în cadrul comisiilor. În sensul Legii integrității nr. 82/2017, activitatea respectivă reprezintă o activitate vulnerabilă – i.e. activitate profesională a agentului public, a cărei desfășurare în cadrul entității publice este amenințată de riscuri de corupție.

Din altă perspectivă, unificarea reglementărilor privind termenele și costurile de eliberare a actelor ce confirmă calitatea profesională a persoanelor care exercită o profesie juridică va asigura previzibilitatea procedurii, dar și va disciplina candidații în vederea solicitării eliberării licenței/autorizației într-un termen rezonabil, or, în practică sunt situații când de la momentul susținerii examenului și emiterii hotărârii de către comisia responsabilă și până la solicitarea de eliberare a licenței/autorizației durează ani, fapt ce pune la îndoială capacitățile și cunoștințele candidatului care nu

a profesat în acest timp, dar și duce la lipsa de profesioniști în cadrul sistemului.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prezentului proiect va atrage costuri din cadrul bugetului de stat, care au fost estimate și apreciate în procesul de promovare a Legii 138/2024. Prezentul proiect nu prevede costuri suplimentare și nu excede prevederile legale publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Precizăm că comisiile profesionale activează în interesul statului, respectiv se justifică ca statul să acopere costul serviciilor solicitate prin delegarea către aceste comisii profesionale a misiunii de control, activităților de admitere în profesie, de desfășurare a procedurii disciplinare și după caz, de sancționare disciplinară a liber-profesioniștilor, de examinare a plângerilor beneficiarilor de servicii juridice, de instrumentare a cauzelor disciplinare cu formularea propunerilor de retragere a licențelor, etc.

Profesiile juridice prestează servicii publice (expertiza judiciară, interpretarea/traducerea în instanțele judecătorești, exercitarea mandatului de administrator în procesele judiciare de insolvență sau de dizolvare, etc.), respectiv, statul este responsabil de crearea tuturor condițiilor necesare pentru prestarea calitativă a acestor servicii.

Se impune remarca că accederea în profesiile juridice a celor mai buni profesioniști și excluderea persoanelor nedemne din profesiile respective (care discreditează nu doar corpul profesioniștilor, organul de autoadministrare dar și sistemul justiției per ansamblu) este meritul inclusiv al comisiilor profesionale. Astfel, fără o remunerare corespunzătoare, nu poate fi sporită atractivitatea acestor comisii, iar activitatea membrilor va continua să fie, pe alocuri, una formală.

În partea ce ține de perceperea plății la eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar, proiectul va avea un impact financiar pozitiv, fiind înregistrate venituri în contul Ministerului Justiției.

Pentru estimarea aproximativă a sumelor care se vor acumula, prezentăm următoarele date statistice despre numărul de licențe și anexe:

	2023	2024	Nr. mediu/an	Venitul estimativ
Nr licențelor de administrator autorizat eliberate*	---	---		
Nr licențelor de expert eliberate	15	7	11	4950 lei
Nr anexelor la licența de expert eliberate	105	38	72	32400 lei

*Referitor la administratorii autorizați, menționăm că pe parcursul anilor 2016-2024 nu au fost organizate examene de admitere în profesie.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Persoanele care vor intenționa să exercite profesia de expert judiciar în cadrul unui birou de expertiză judiciară, vor fi obligate să achite costul licenței în mărime de 450 lei, similar plății achitate de alți liberi-profesioniști. În contextul în care

orice serviciu are un cost, iar Ministerul Justiției este autoritatea care coordonează activitatea experților judiciari începând cu admiterea în profesie, calificarea și evaluarea acestora, ținerea registrului și înregistrarea formelor de organizare a experților judiciari, nu se justifică tratamentul diferit față de alte categorii de profesioniști prin exonerarea de la plata pentru eliberarea licenței. La fel, adițional licenței, se va percepe taxa pentru eliberarea anexelor la aceasta, în funcție de specialitățile obținute de către expertul judiciar, care activează fie în cadrul unui birou de expertiză judiciară, fie în cadrul unei instituții publice de expertiză judiciară.

4.4. Impactul social

Introducerea unei remunerații unificate și echitabile pentru lucrul realizat de către membrii următoarelor comisii profesionale: Comisia de calificare și evaluare a experților judiciari și Comisia de atestare și disciplină a interpreților și traducătorilor, va garanta o remunerare corespunzătoare pentru activitatea membrilor comisiilor respective. Conceptul acestei reforme corespunde principiului consacrat în art. 5 lit. f¹) din Codul muncii, care prevede: „remunerarea egală pentru o muncă egală sau pentru o muncă de valoare egală”.

Prin urmare este eliminată reglementarea selectivă a dreptului la remunerare doar pentru unele profesii, ce putea fi apreciată discriminatoriu de membrii profesiilor lipsite de dreptul la remunerare. Respectiv, statutul persoanei alese sau desemnate în comisiile profesionale (liber-profesionist, funcționar public, reprezentant al societății civile sau al mediului academic) este irelevant în contextul în care responsabilitățile și volumul sarcinilor membrilor comisiilor profesionale sunt, în principiu, identice.

Grupuri afectate pozitiv sunt persoanele ce au funcția de membru al comisiilor profesionale, care vor beneficia de tratament egal la remunerare și persoanele ce solicită admiterea într-o profesie juridică, care vor beneficia de condiții previzibile și unificate la solicitarea licenței/autorizației ce oferă dreptul de a desfășura o profesie juridică.

Prevederile proiectului vor aduce un impact pozitiv asupra gradului de ocupare a forței de muncă, facilitând atragerea profesioniștilor din domeniu în calitate de membri în cadrul comisiilor profesionale și sporirea randamentului activității acestora.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Conform prevederilor art. 20 al *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative* elaborarea prezentului proiect de hotărâre a Guvernului a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web-oficială a Ministerului Justiției, la compartimentul „*Transparența decizională*”, directoriul „*Proiecte de acte normative*”, „*Registrul proiectelor de acte normative*” a [Anunțului privind inițierea procesului de ajustare a cadrului normativ aferent Legii nr. 138/2024 pentru modificarea unor acte normative \(unele aspecte privind profesiile juridice conexe\) \(nr. de ordine 887\)](#).

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, textul proiectului urmează a fi plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției, la compartimentul indicat mai sus.

7. Concluziile expertizelor

Se va completa după efectuarea expertizei anticorupție.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

În urma aprobării prezentului proiect nu va fi necesară modificarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Având în vedere că promovarea prezentului proiect are drept scop ajustarea cadrului normativ conex Legii nr. 138/2024, care a intrat deja în vigoare la 1 septembrie 2024, este imperios ca proiectul hotărârii de Guvern să intre în vigoare cât mai curând posibil. Drept urmare, se propune ca intrarea în vigoare să aibă loc la data publicării proiectului în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Urmare a operării modificărilor propuse prin intermediul prezentului proiect, Ministerul Justiției va fi responsabil de aplicarea cadrului normativ aprobat, prin furnizarea serviciilor necesare, inclusiv eliberarea licențelor/autorizațiilor în temenele legale contra tarifului de 450,00 lei.

Totodată, ministerul va asigura remunerarea membrilor comisiilor profesionale, pentru fiecare ședință la care participă, cu o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, însă nu mai mult decât pentru 3 ședințe pe lună.